

Helsingin hallinto-oikeus
Ratapihantie 9
00520 HELSINKI
Puhelin 010 36 42000, 0100 86311
Faksi 010 36 42079
Sähköposti helsinki.hao@oikeus.fi

Päätös

1 (10)

11/0403/3

2.5.2011

Diaarinumero
06424/10/7506

Asia

Internetsivuston sisällyttämistä lapsipornografian levittämisen estotoimista annetussa laissa tarkoitettuun luetteloon koskeva valitus

Valittaja

Matti Nikki
Asiamies: OTK Ville Oksanen

Päätös, josta valitetaan

Keskusrikospoliisi
20.3.2009 Nro 262/09/09

Asian aikaisemmat vaiheet

Nikki on keskusrikospoliisille osoittamassaan kirjelmässä 12.3.2009 vaatinut, että hänen hallinnoimansa lapsiporno.info -internetsivusto poistetaan poliisin estolistalta.

Keskusrikospoliisi on valituksenalaisella päätöksellään 20.3.2009 hylännyt *Nikin* vaatimuksen. Päätöksen mukaan puheena oleva internetsivusto on otettu lapsipornografian levittämisen estotoimien kohteeksi, koska sivustolla olevat listat estotoiminnan kohteena olevista sivustoista tarjoavat keskitetyn pääsyn merkittävään määrään ulkomailla sijaitseviin lapsipornografiasivustoihin ja toimenpide täyttää siten lapsipornografian levittämisen estotoimista annetun lain edellytykset estotoimien kohteeksi asettamiselle. Sanotusta on ilmoitettu *Nikille* sähköpostitse 28.2.2008 ja estotoimien jatkamisesta on ilmoitettu hänelle kirjeitse 9.9.2008 ja 13.2.2009. *Nikille* on myös ilmoitettu, että hänen sivustonsa poistetaan poliisin estolistalta sen jälkeen, kun estotoimien perusteet ovat poistuneet. Keskusrikospoliisi on liittänyt päätökseensä valitusosoituksen valituksen tekemiseksi Helsingin hallinto-oikeuteen.

Helsingin hallinto-oikeus on päätöksellään 20.5.2009 poistanut keskusrikospoliisin päätökseen liitetyn valitusosoituksen ja jättänyt *Matti Nikin* valituksen keskusrikospoliisin päätöksestä tutkimatta. Hallinto-oikeus on hylännyt *Nikin* oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen.

Nikki on valittanut hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen ja vaatinut, että korkein hallinto-oikeus kumoaa Helsingin hallinto-oikeuden ja keskusrikospoliisin päätökset tai toissijaisesti palauttaa asian hallinto-oikeudelle uudelleen käsiteltäväksi. *Nikki* on myös vaatinut, että korkein hallinto-oikeus kumoaa lapsipornografian levittämisen estotoimista annetun lain

tai vähintäänkin määrää, että sen soveltaminen eli niin sanotun estolistan käyttö lopetetaan välittömästi. Nikki on lisäksi vaatinut, että Suomen valtio velvoitetaan korvaamaan hänelle estolistalle joutumisesta ja siihen liittyvistä julkisen vallan käyttäjän toimista aiheutuneet vahingot sekä oikeudenkäyntikulut.

Korkein hallinto-oikeus on jättänyt tutkimatta vaatimuksen siitä, että korkeimman hallinto-oikeuden on kumottava lapsipornografian levittämisen estotoimista annettu laki ja siitä, että korkeimman hallinto-oikeuden on määrättävä, että lain soveltaminen lopetetaan. Korkein hallinto-oikeus on jättänyt tutkimatta myös vaatimuksen siitä, että Matti Nikille on korvattava lapsiporno.info-internetsivuston estolistalle ottamisesta ja siihen liittyvistä julkisen vallan toimista aiheutuneet vahingot.

Muilta osin korkein hallinto-oikeus on tutkinut valituksen ja kumonnut Helsingin hallinto-oikeuden päätöksen ja palauttanut asian hallinto-oikeudelle uudelleen käsiteltäväksi. Korkein hallinto-oikeus on päätöksessään myös lausunut, että hallinto-oikeuden tulee asian ratkaistessaan lausua myös korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetystä oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevasta vaatimuksesta.

Valituksessa esitetyt vaatimukset

Keskusrikospoliisin päätös on kumottava ja valtio on velvoitettava korvaamaan kaikki Nikin oikeudenkäyntikulut asiassa.

Päätös on kumottava ensisijaisesti siksi, että laki lapsipornografian levittämisen estotoimista, johon poliisin estolista perustuu, on perustuslain vastainen, toissijaisesti siksi, että mainitun lain soveltaminen on perustuslain vastaista, ja kolmanneksi siksi, että poliisi on soveltanut mainittua lakia väärin.

Valittaja Matti Nikki on tunnettu suomalainen tietotekniikka-asiantuntija, joka on arvostellut internetin suodatusjärjestelmiä julkisesti vuodesta 2005. Laki lapsipornografian levittämisen estotoimista tuli voimaan 1.1.2007. Kun lain edellyttämiä estotoimia alettiin ottaa käyttöön, Nikki alkoi selvittää, miten esot käytännössä toteutetaan ja missä määrin laki rajoittaa sananvapautta. Saatuaan selville poliisin ylläpitämällä suodatuslistalla olevat Internet-sivustot (osoitteet), hän julkaisi selvityksensä 28.12.2007 omalla kotisivullaan lapsiporno.info ja täydensi selvitystään myöhemmin. Keskusrikospoliisi (KRP) lisäsi Nikin sivut estolistalle 12.2.2008.

Laki lapsipornografian levittämisen estotoimista on perustuslain vastainen

Sensuroinnin on perustuttava tuomioistuimen päätökseen, ei yksittäisen poliisimiehen suorittamaan kartoitukseen. Lain 3 §:ssä annetaan alempiasteiselle tutkintaviranomaiselle -käytännössä poliisimiehelle- yksinomainen oikeus tehdä lopullinen sensurointipäätös kartoituksen perusteella sensuroinnin kohdetta

kuulematta. Missään muussa laissa ei ole annettu mitään vastaavia valtuuksia poliisille. Esimerkiksi Laissa sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä poliisilla on oikeus ottaa internetistä loukkaava viesti alas, mutta päätös on vahvistettava tuomioistuimessa. Samoin tekijänoikeuslain mukainen jonkun tekijänoikeutta loukkaavan materiaalin alasotto Internetistä on mahdollista, mutta tämä edellyttää tuomioistuimen päätöstä.

Laki on perustuslain vastainen myös, koska laista puuttuu kokonaan sääntely siitä, miten sensurointipäätöksestä voi valittaa. Laki ei edellytä poliisimiestä tai muuta viranomaista tekemään valituskelpoista päätöstä sensurointilistalle lisäämisestä tai vastaamaan mitään, jos listalla oleva vaatii Internet-sivuaan poistettavaksi listalta. Muista laeista löytyy poikkeuksetta menettely päätösten kyseenalaistamiseen oikeusistuimessa.

Kyseessä olevan lain näennäinen vapaaehtoisuus ei tee laista perustuslain mukaista. Laki on käytännössä pakollinen. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla toimiva Welho, jonka asiakasmäärä on noin 100 000, on sensuroinut Nikin sivun heti, kun se lisättiin estolistalle, ja sensurointi jatkuu edelleen. Liittymän tilaaja ei voi valita sensurointia pois, saati valittaa siitä, vaan sensurointi on pakollinen kaikille Welhon asiakkaille. Lisäksi suodatuksen vapaaehtoisuus on poliittista silmänlumetta, sillä lain esitellyt ex-ministeri Susanna Huovinen on ilmoittanut, että jos operaattorit eivät lähde suodatukseen vapaaehtoisesti, asiaa voidaan säätää pakottavalla lailla. Tämän linjauksen on vahvistanut myös nykyinen viestintäministeri Suvi Linden.

Kyseessä olevan lain perustuslainmukaisuutta ei käsitelty lainkaan perustuslakivaliokunnassa. Perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja Kimmo Sasi myöntääkin asiassa tapahtuneen virheen. Hänen mukaansa lakiesitys olisi pitänyt käsitellä perustuslakivaliokunnassa, koska sillä on vaikutusta perusoikeuksiin.

Ottaen huomioon oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, Nikki katsoo, että hallinto-oikeudella on tässä tapauksessa velvollisuus tutkia lain perustuslainmukaisuus. Tuomioistuintie on tässä tapauksessa ainut jäljellä oleva mahdollisuus kontrolloida lain perustuslainmukaisuutta ja turvata lain kohteeksi joutuneen yksilön oikeusturva.

Kyseessä olevan lain soveltaminen on perustuslain vastaista

Vaikka katsottaisiin, että laki ei sinänsä ole perustuslain vastainen, on kuitenkin aivan ilmeistä, että lakia on sovellettu tässä tapauksessa perustuslain vastaisesti. Poliisi on siis tehokkaasti sensuroinut koko Nikin kotisivuston osoitteessa lapsiporno.info. Nikin sivuston ainut tarkoitus on tutkitun tiedon julkaiseminen ja kriittisen yhteiskunnallisen keskustelun käyminen vaikeasta ja tunteita herättävästä aiheesta, sekä tähän liittyvä viranomaistoiminnan arvostelu. Sivuston sisältö kokonaisuutena kuuluu täten ilman pienintäkään epäselvyyttä sananvapauden kovimpaan ytimeen. Lisäämällä verkkosivuston sensuurilistalle poliisi poisti tämän yhteiskuntakriittisen materiaalin näkyvistä suomalaisilta verkkokäyttäjiltä ja loukkasi näin törkeästi Nikin oikeutta käyttää sananvapauttaan.

Sensuurilistan täsmällinen sisältö on täysin välttämätön tieto arvioitaessa järjestelmän toimivuutta tai toimimattomuutta. Poliisi on jopa omassa arviossaan todennut, että ainakin puolet listalla olevista osoitteista on siellä turhaan ja ulkopuolisten arvioiden mukaan vain muutama prosentti julkaistulla listalla olleista verkkosivuista sisälsi todellisuudessa lapsipornoksi katsottavaa materiaalia. Listan julkaisemisen seurauksena paljastui laatuongelmien lisäksi se, ettei poliisi ole ollut yhteydessä sille päätyneiden verkkosivustojen omistajiin tai tehnyt näistä virka-apupyynnöitä. Nämä ongelmat eivät olisi paljastuneet ilman Nikin selvityksiä ja listan julkaisemista.

Perusoikeuksien punnintaan kuuluvan intressivertailun kannalta ei voi olla epäselvyyttä, että listan julkaisemisesta koituneet positiiviset seuraukset yhteiskunnalle ovat julkaisemisesta mahdollisesti koituneita negatiivisia seurauksia huomattavasti suuremmat. Nikki on toiminnallaan tehostanut lapsipornon vastaista kamppailua vaatimalla poliisin toiminnalta tehokkuutta, lainmukaisuutta ja rationaalisuutta. Ottaen huomioon julkaistun listan sisältö ja sen vapaaehtoinen siivoaminen Nikin poistaessa sieltä kiistatta lapsipornoa sisältäviä osoitteita, julkaiseminen ei ole myöskään auttanut lapsipornon leviämisessä.

Lapsipornografian levittämisen estotoimista annettua lakia on sovellettu väärin

Nikin verkkosivuston sensuroimista ei voida mitenkään perustella kyseessä olevalla lailla, koska laki soveltuu vain ulkomailla sijaitseviin sivuihin ja Nikin tapauksessa kyse on kiistatta kotimaisen ylläpitäjän kotimaassa ylläpitämästä verkkosivustosta. Lakia koskevasta hallituksen esityksestä ilmenee, että laki on selkeästi rajattu koskemaan vain ulkomaisia verkkosivustoja ja kotimaisten sivujen osalta poliisilla (ja internet-operaattoreilla) on tehotonta sensurointia tehokkaammat toimeenpanokeinot käytössä. Poliisi voi turvautua Lain sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä 18 §:n mukaiseen keskeyttämismääräykseen tai samaisen lain 20 §:n mukaiseen takavarikkoon. Luonnollisesti käytössä ovat myös normaalit pakkokeinolainsäädännön mukaiset esitutkintatoimenpiteet takavarikkoineen ym.

Toiseksi Nikin verkkosivusto ei ole myöskään selkeästi lain tarkoittama lapsipornosivusto. Nikin verkkosivulla ei ole edes väitetysti kuvamateriaalia, joka voisi täyttää lain määritelmän. KRP perustelee kuitenkin kantaansa sillä, että sensuurilistan sisältämät verkko-osoitteet olisivat itsessään kuvien esittämistä lain tarkoittamassa mielessä. Tulkintaa perustellaan yleensä vetoamalla hallituksen esitykseen 153/2006, jossa otettiin kantaa rikoslaisissa kriminalisoidun ns. haittaohjelmien levittämisen määritelmään ja todettiin myös linkkien olevan tältä osin levittämistä. Kyseessä on ensinnäkin ainoastaan yksittäisen lakia valmistelleen nimettömän virkamiehen kannanotto ja toisekseen esitöiden kannanotolla tarkoitettaneen lähinnä tilanteita, joissa linkki osoittaa suoraan yksittäiseen haittaohjelmistoon (ohjelmatiedostoon) eikä esimerkiksi laajempaan verkkosivukokonaisuuteen, jonka osana jokin haittaohjelma mahdollisesti on. Sen sijaan sensuurilistan linkit osoittavat kokonaisuun verkkosivustoihin eivätkä yksittäisiin kuviin (kuvatiedostoihin).

Tältä osin ainut linkittämistä sivuava lakien esityö koskee tekijänoikeutta ja tekijän oikeudellisesti merkityksellistä aineiston levittämistä internetissä. HE 28/2004:n mukaan verkkosivujen linkittämistä toisiinsa siten, että käyttäjä linkkiä seuraamalla siirtyy sivulta tai sivustosta toiseen, ei ole katsottu tekijänoikeudellisesti merkitykselliseksi toimeksi, ja tällainen esimerkiksi kirjan merkin tai alaviitteen asettamiseen verrattavissa oleva linkittäjän toimenpide olisi siis lähtökohtaisesti mahdollinen ilman linkitettävän aineiston oikeudenhaltijan lupaa. Edellä todetun perusteella on varsin selvä, että pelkkä verkkosivun tai sivuston linkittäminen ei ole tekona levittämistä tai julkaisemista.

Asiaa voidaan lähestyä myös toisesta näkökulmasta. Sensuurilain määritelmä on hallituksen esityksen mukaan identtinen rikoslain vastaavan pykälän kanssa (sukupuolisiveellisyttä loukkaavan kuvan levittäminen). Mikäli sensuurilistan linkit olisivat siis määritelmän mukaisia, sen julkaisemisessa olisi kyseessä automaattisesti rikoslain rikkomisesta. Tämä oikeuttaisi poliisin vaatimaan materiaalin poistamista verkosta esimerkiksi Lain sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä mukaisesti. Koska poliisi ei ole näin kuitenkaan tehnyt, oletettavasti he eivät usko itsekään Nikin linkkilistan laittomuuteen.

Valituksen laatimisesta aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen määrä on arvonnalisäveroineen 2 440 euroa.

Asian käsittely ja selvittäminen

Keskusrikospoliisi on antanut lausunnon.

Nikki on antanut vastaselityksen, jossa hän on, jo vaaditun lisäksi sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen 3 050 euron lisäksi, vaatinut vastaselityksen laatimisesta korvausta neljän tunnin osalta.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus kumoaa valituksenalaisen päätöksen.

Hallinto-oikeus hylkää oikeudenkäyntikuluja koskevan vaatimuksen.

Perustelut

Sovelletut oikeusohjeet

Lapsipornografian levittämisen estotoimista annetun lain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on lasten ja heidän perusoikeuksiensa suojaamiseksi edistää toimenpiteitä, joiden avulla voidaan estää pääsy ulkomailla ylläpidettäviin lapsipornosivustoihin. Lain 2 §:n mukaan lapsipornosivustolla tarkoitetaan lasta esittävän sukupuolisiveellisyttä loukkaavan kuvan levittämistä internetin kautta.

Mainitun lain 4 §:n mukaan poliisi voi laatia, ylläpitää ja päivittää luetteloa lapsipornosivustoista.

Lakia koskevan hallituksen esityksen (99/2006) yleisperusteluissa todetaan muun muassa seuraavaa. Teleyritykset ovat ilmoittaneet olevansa valmiit aloittamaan internetin kautta Suomeen levitettävän lapsipornografian estotoimet saatuaan lapsipornosivuja koskevan luettelon poliisilta. Poliisihallinnossa on epäilty, ettei poliisi voisi luovuttaa luetteloa nimenomaisen säännöksen puuttuessa. Ulkomailla oleville lapsipornosivustoille pääsynestoihin ei siten ole tähän mennessä ryhdytty. Liikenne- ja viestintäministeriössä on tämän vuoksi valmisteltu erityislaki, jolla varmistetaan poliisille oikeus luovuttaa tietoja internetin lapsipornosivustoista teleyrityksille. Esityksellä luodaan menettely, joka itsesääntelyyn perustuen antaa sekä teleyhtiöille että poliisille mahdollisuuden puuttua yhteen vakavaan lasten seksuaalisen hyväksikäytön muotoon. Järjestelyn toimivuuden edellytyksenä on eri tahojen tehokas yhteistyö.

Edelleen yleisperusteluissa viitataan otsikon "Kotimaisilla palvelimilla oleva lapsipornografinen aineisto" alla tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain (458/2002) 15 §:n vastuuvapaussäännökseen tietojen tallennuspalveluissa ja todetaan, että olemassa olevassa laissa on näin ollen säädetty teleyritysten velvollisuudesta oman vastuunsa välttääkseen poistaa lapsipornomateriaali palvelimiltaan. Tästä kotimaisilla palvelimilla olevan materiaalin poistamisesta on erotettava ulkomailta Suomeen internetin kautta tapahtuva lapsipornografian levittäminen, jonka estotoimista on kyse ehdotetussa laissa.

Edelleen yleisperusteluissa otsikon "3.3. Keskeiset ehdotukset" alla todetaan muun muassa seuraavaa. Lain keskeisin sisältö on 3-6 §:ssä. Ehdotetussa 3 §:ssä säädettäisiin, että teleyrityksellä on oikeus tarjota palvelujaan siten, että niiden avulla ei ole pääsyä ulkomailla ylläpidettäviin lapsipornosivustoihin. Ehdotetun 4 §:n mukaan poliisi voisi laatia, ylläpitää ja päivittää luetteloa sellaisista ulkomaisista internetsivustoista, joilla on lapsipornomateriaalia. Edelleen todetaan otsikon "4.2. Vaikutukset viranomaisten toimintaa" alla, että ulkomailla sijaitsevia lapsipornomateriaalia sisältäviä sivustoja koskevan luettelon laadinta, ylläpito ja päivitys on esityksen mukaan poliisin tehtävä.

Hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perusteluiden 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on edistää toimenpiteitä, joilla suojataan lapsia ja heidän perusoikeuksiaan. Lailla ei luoda järjestelmää, jolla velvoitettaisiin teleyritykset estämään pääsy lapsipornosivustoille, vaan levittämisen estot perustuvat teleyritysten vapaaehtoisesti toteuttamiin toimenpiteisiin. Lain tavoitteena on mahdollistaa nämä toimenpiteet siten, että poliisin oikeus luovuttaa lapsipornosivustoja koskeva luettelo varmistetaan. Laki kohdistuu ulkomailla ylläpidettäviin lapsipornosivustoihin, sillä pääsääntöisesti materiaali on muualla kuin Suomessa ylläpidettävää. Lakiehdotuksen 2 §:n mukaisella lapsipornosivuston määritelmällä viitataan suoraan rikoslain 17 luvun 18 §:ssä kriminalisoidun lasta koskevan sukupuolisivellisyttä loukkaavan kuvan levittämisen määritelmään. Lapsipornosivustojen kartoitusta koskevan 4 §:n kohdalla todetaan, että lapsipornografian levittäminen on rikos, jonka lähteet sijaitsevat usein ulkomailla. Siten poliisilla ei yleensä ole alueellista toimivaltaa ryhtyä rikosten selvittämiseen ja syyteharkintaan saattamiseen. Estettä ei silti ole sille, että poliisi toimii Suomessa tänne vaikutuksensa ulottavien rikosten toteuttamisen estämiseksi.

Tosiseikat

Matti Nikki on julkaissut internetissä hallinnoimallaan sivustolla <http://lapsiporno.info> osoitetietolistan ja luonut linkkejä sellaisiin sivustoihin, joita poliisi on arvioinut lapsipornograafista aineistoa sisältäviksi ja joita poliisi on sisällyttänyt lapsipornografian levittämisen estotoiminnasta annetun lain 4 §:n nojalla ylläpitämälleen estolistalle. Myös edellä mainittu Nikin sivusto on sisällytetty estolistalle, koska keskusrikospoliisin päätöksen mukaan sivustolla olevat listat estotoiminnan kohteena olevista sivustoista tarjoavat keskitetyn pääsyn merkittävään määrään ulkomailla sijaitseviin lapsipornografiasivustoihin ja toimenpide täyttää siten lapsipornografian levittämisen estotoimista annetun lain edellytykset estotoimien kohteeksi asettamiselle. Kyseessä oleva estolista, johon myös Nikin sivusto on mainituilla perusteilla sisällytetty, on lähetetty teleyrityksille 8.2.2008. Nikin sivuston ottamisesta estolistalle on ilmoitettu Nikille sähköpostitse 28.2.2008. Hänelle on ilmoitettu myös estotoimien jatkumisesta 9.9.2008 ja 13.2.2009. Nikki on 12.3.2009 kirjeellään vaatinut keskusrikospoliisilta sivustonsa poistamista poliisin estolistalta. Keskusrikospoliisi on valituksenalaisella päätöksellään 20.3.2009 hylännyt Nikin vaatimuksen. Päätöksestä ilmenee, että Nikin sivustolla oleva runsaat tuhat osoitetietoa käsittävä linkeistä muodostettu lista on sisältänyt 12.2.2009 tehdyssä tarkastuksessa 254 osoitetta, jotka täyttivät estotoimien perusteet. Päätöksessä on todettu myös, että estolistaa päivitetään parasta aikaa ja Nikille tullaan ilmoittamaan päivityksen tulos sen valmistuttua, eli onko estotoimia hänen sivustonsa osalta edelleen syytä jatkaa. Tämän jälkeen Nikille on ilmoitettu estotoimien jatkamisesta 14.4.2009 ja 1.7.2009, jolloin 27 listalla olevaa sivustoa on täyttänyt edelleen estotoimien perusteet. Keskusrikospoliisin lausunnon mukaan 26.10.2010 suoritetussa tarkastuksessa on ilmennyt, että Nikin sivustolla olevalla listalla oli edelleen linkit 19 toimivaan lapsipornoa sisältävään sivustoon.

Asian oikeudellinen arviointi ja johtopäätökset

Lapsipornografian levittämisen estotoimista annetun lain 1 §:n mukaan lain tarkoitus on lasten ja heidän perusoikeuksiensa suojaamiseksi edistää toimenpiteitä, joiden avulla voidaan estää pääsy ulkomailla ylläpidettäviin lapsipornosivustoihin. Sananmukaisen tulkinnan mukaan laista ei yksiselitteisesti käy ilmi koskeeko sen soveltamisala ainoastaan ulkomailla ylläpidettäviä sivustoja vai myös Suomessa ylläpidettäviä sivustoja, joiden kautta on pääsy ulkomailla pidettäviin lapsipornografiasivustoihin. Lakia koskevan hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perusteluiden 1 §:n mukaan laki kohdistuu ulkomailla ylläpidettäviin lapsipornosivustoihin. Lain esitöistä ilmenee, että kyseessä olevan lain tavoitteena on ollut varmistaa, että poliisilla, jonka alueelliseen toimivaltaan ei yleensä kuulu rikosten selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen ulkomailla, on oikeus luovuttaa lapsipornografista aineistoa sisältävistä ulkomailla ylläpidettävistä internet-sivustoista laatimansa salassa pidettävä luettelo teleyrityksille, jotka voivat luettelon saatuaan ryhtyä harkintansa mukaan estotoimiin. Kun laissa itsessään ei ole soveltamisalaa koskevaa säännöstä ja kun muualla lainsäädännössä on säädetty toimenpiteisiin ryhtymisestä kotimaassa ylläpidettävillä sivustoilla olevan lapsipornografian levittämisen estämisestä ja rikosoikeudelliseen vastuuseen saattamisesta sekä oikeusturvakeinoista niiden osalta, hallinto-oikeus katsoo lain esitöistä ilmenevän perusteella ja sen vuoksi,

että kyseessä on erityislaki, jota on tulkittava suppeasti, että lakia on katsottava tarkoitetun sovellettavaksi vain ulkomailla ylläpidettäviin verkkosivustoihin.

Kun Nikin verkkosivusto on Suomessa ylläpidettävä sivusto eikä sitä hallinto-oikeuden käsityksen mukaan, toisin kuin keskusrikospoliisi on päätöksessään katsonut, voida ottaa laissa tarkoitettujen estotoimien kohteeksi siitäkään huolimatta, että se tarjoaa linkkien avulla pääsyn ulkomailla ylläpidettäviin lapsipornografiasivustoihin, keskusrikospoliisin olisi tullut poistaa Nikin sivusto kyseessä olevan lain nojalla laatimaltaan estolistalta.

Päätöksen tultua edellä mainitulla perusteella kumotuksi, hallinto-oikeus ei lausu muista valituksessa esitetyistä perusteluista.

Oikeudenkäyntikulut

Hallintolainkäyttölain 74 §:n 1 momentin mukaan asianosainen on velvollinen korvaamaan toisen asianosaisen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Pykälän 2 momentin mukaan harkittaessa julkisen asianosaisen korvausvelvollisuutta on otettava erityisesti huomioon, onko oikeudenkäynti aiheutunut viranomaisen virheestä.

Kun otetaan huomioon lain tulkinnanvaraisuus, oikeudenkäynnin ei voida katsoa aiheutuneen viranomaisen virheestä. Asiassa ei ole kohtuutonta, että valittaja joutuu pitämään asiassa aiheutuneet oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valitusosoitus on liitteenä (hallintovalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet
Seppo Rinne, Maija Vesala ja Tuulikki Tulokas (t).

Esittelijä

Terttu Kujala

Asiaa ratkaistaessa on toimitettu äänestys.

Jakelu

Päätös

Valittajan asiamiehelle saantitodistuksin
OTK Ville Oksanen
Turre Legal Oy
Bulevardi 2-4 A, 7. krs, 00120 HELSINKI

Tiedote oikeudenkäyntimaksusta

Jäljennös

Keskusrikospoliisi saantitodistuksin

Diaarinumero
06424/10/7506

Hallinto-oikeustuomari Seppo Rinteen äänestyslausunto:

Pääasia:

Asiassa ei ole perustuslakiin tai sananvapauteen liittyviä perusteita, jotka estäisivät asian käsittelyn siitä säädetyn erityislain nojalla.

Lapsipornografian levittämisen estotoimista annetun lain ensisijainen tarkoitus on suojella lapsia ja lasten perusoikeuksia. Internet antaa mahdollisuuden tiedon nopeaan levittämiseen ja myös tiedon lähteiden peittelemiseen ja salaamiseen. Kysymyksessä olevan lain on katsottava luovan puitteet ja antavan poliisille oikeuden lain tarkoituksen toteuttamiseksi eli lasten suojelemiseksi estämällä lapsipornografian levittäminen. Edellä todetut internetin mahdollisuudet huomioon ottaen poliisi voi toimia tiedon saatuaan asiassa riittävän nopeasti ainoastaan ottamalla lapsipornografiaa sisältävät sivustot estotoimien kohteeksi, kuten asiassa on meneteltykin. Katson, että lakia ei voida kiertää sen ensisijainen tarkoitus huomioon ottaen mahdollistamalla ulkomaisen lapsipornografian levittäminen suomalaisen internetsivuston kautta. Hylkään valituksen.

Oikeudenkäyntikulut:

Katson, kuten enemmistökin, että Suomen valtio ei ole velvollinen korvaamaan oikeudenkäyntikuluja, jotka liittyvät oikeudenkäyntiin asian aikaisemmassa vaiheessa Korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Siltä osin kuin kuluvaatimukset liittyvät tänään annettuun hallinto-oikeuden päätökseen, hylkään vaatimuksen äänestyslausuntoni lopputulokseen nähden.

Vakuudeksi

Terttu Kujala

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuunottamatta.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksisaaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa **viranomaiselle, joka on mainittu päätöksen kohdassa Muutoksenhaku**. Valitusasiakirjojen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Korkeimman hallinto-oikeuden osoite

Postiosoite:	Käyntiosoite:
PL 180	Unioninkatu 16
00131 HELSINKI	Helsinki

Faksi: 010 36 40382

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

**KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ
PERITTÄVÄ OIKEUDENKÄYNTIMAKSU**

Muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 226 euron suuruisen oikeudenkäyntimaksu. Mikäli korkein hallinto-oikeus ei valituslupa-asiassa myönnä valituslupaa, oikeudenkäyntimaksu on 113 euroa.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä sosiaaliasioissa, julkisoikeudellista palvelussuhdetta koskevissa asioissa, vaaleja koskevissa asioissa eikä muissakaan asioissa, jotka on laissa säädetty maksuttomiksi. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä myöskään, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa veroa tai julkista maksua koskevaa hallinto-oikeuden päätöstä muutoksenhakijan eduksi tai jos muutoksenhakija on asianmukaisesti todistettu varattomaksi ja asia koskee hänen etuaan tai oikeuttaan.

Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista (26.7.1993/701)

Valtioneuvoston asetus tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 3 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta 21.12.2010

tiedote oikeudenkäyntimaksusta